

Prawa kobiet

Prawa kobiet na przestrzeni wieków

Życie kobiet na przestrzeni całego Wieku Ewangelii, w wielu aspektach nie różniło się znacząco od życia mężczyzn. Bywały jednak takie okresy i miejsca, gdzie los kobiet i ich prawa pogarszały się znacząco. Niestety – ten los nie zawsze był tak łaskawy, jak chciałby tego Pan Bóg. Na pewno jednak nie należy postrzegać historii życia kobiet tylko poprzez pryzmat przytoczonych poniżej negatywnych przykładów, bowiem cała historia jest wielowątkowa i niemożliwa do uchwycenia w krótkim rozważaniu.

Pewne różnice w rolach kobiet i mężczyzn występowały zawsze i są wynikiem naturalnych predyspozycji. Istniały, a w niektórych miejscach wciąż istnieją, negatywne przypadki wynikające z dyskryminacji kobiet, które chcemy teraz przytoczyć.

Trudna sytuacja kobiet czasem rozpoczynała się już od rodzinnego domu. W dawnych wiekach bardzo ważną dla pozycji kobiety była jej płodność. Czasem zdarzało się niestety, że mąż porzucał żonę, jeśli nie mogli mieć potomstwa. Z reguły winą za to obarczano tylko kobiety. W czasach średniowiecza dozwolone było również stosowanie przez mężów kar cielesnych wobec żon.

Kobiety przez wiele wieków miały ograniczony dostęp do nauki, a przez długi czas nie miały praktycznie żadnej możliwości studiowania na uniwersytetach.

Bardzo często kobiety pracowały razem ze swoimi mężami w ich zawodzie, a czasem wykonywały też własny, jednak płace kobiet za wykonanie tej samej pracy były z reguły niższe niż mężczyzn. Niekiedy nawet zakazywano im przyuczania się do zawodu i wykonywania niektórych z nich. W XVII wieku we Francji wprowadzono całkowity zakaz wykonywania działalności rzemieślniczej przez kobiety. Sytuacja ta często prowadziła do nędznego życia tych kobiet, gdyż nie posiadały majątku lub wsparcia ze strony rodziny. Aż do przełomu XIX i XX wieku praca zawodowa kobiet była mocno ograniczona. Jeszcze w XIX wieku część zajęć mogły wykonywać tylko kobiety niezamężne.

Z początkiem XIX wieku wiele zmieniło się na niekorzyść kobiet pod względem ich praw i pozycji w rodzinie oraz w społeczeństwie. W 1804 roku wprowadzony został we Francji Kodeks Napoleona. Był to spis przepisów, na bazie których powstało wiele kodeksów cywilnych w całej Europie. Co ważne dla naszego tematu, kodeks ten zawierał wiele zmian dotyczących

funkcjonowania kobiet w rodzinie i społeczeństwie. W znacznym stopniu ograniczał on prawa kobiet. Przykładem może być tutaj prawo spadkowe, według którego dziedziczenie majątku po zmarłym mężu przysługiwało żonom dopiero wtedy, kiedy nie żył nikt z krewnych zmarłego mężczyzny aż do 12 stopnia pokrewieństwa. Według kodeksu władza rodzicielska spoczywała w rękach mężczyzny, zaś kobieta miała ją znacznie ograniczoną. Powstałe prawo zawierało również niestety możliwość rozwiązywania małżeństwa, jednak właściwie jedynie z inicjatywy męża. Żona mogła to uczynić dopiero wówczas, kiedy mąż sprowadził do wspólnego domu inną kobietę. Sam rozwód jest oczywiście rzeczą złą w oczach Pana Boga, jednak i tutaj możemy zauważyć niewłaściwe traktowanie kobiet już od momentu stanowienia prawa.

W XIX wieku zaczęła również na szeroką skalę rozwijać się demokracja a ludzie otrzymali szereg praw obywatelskich, łącznie z prawami wyborczymi. Prawa te zazwyczaj były przyznawane mężczyznom a kobietom nie.

Zmiana sytuacji na przełomie XIX i XX wieku

Obecnie trudno jest nam wyobrazić sobie, aby kobiety funkcjonowały w społeczeństwie i rodzinie w sposób opisany powyżej. Oczywiście, wciąż istnieją miejsca, w których kobiety mają bardzo mocno ograniczone prawa, jednak dla zdecydowanej większości rzeczy te są trudno wyobrażalną codziennością, znaną jedynie z historii.

Od XIX wieku na świecie rozpoczęły się ruchy mające na celu zwiększenie swobód i praw dla kobiet. Znacznie przybrały one na sile na przełomie wieku XIX i XX. Efektem tych działań jest właśnie rzeczywistość w jakiej żyjemy – rzeczywistość zupełnie różna od tej, która miała miejsce jeszcze 150 lat temu. W ciągu kilku tysięcy lat los kobiet i ich pozycja w społeczeństwie nie zmieniła się tak bardzo, jak w ciągu tych kilkudziesięciu lat na przełomie dziewiętnastego i dwudziestego stulecia.

Zmiany w prawach kobiet miały związek z ogromnymi przemianami społecznymi i gospodarczymi jakie następowały właśnie w tym okresie. Jak wiemy, był to czas rewolucji przemysłowej, wielkich przemian gospodarczych i politycznych. W tej nowo tworzącej się rzeczywistości inaczej ukształtowała się również pozycja kobiet. Nowe możliwości i większa wolność sprawiły, że niemożliwym było ograniczanie kobiet w takim samym stopniu jak wcześniej.

Proces uprzemysłowienia i idące za tym nowe zapotrzebowania na rynku pracy wytworzyły zupełnie nową sytuację. Dawniej kobiety pracowały najczęściej w domu – na przykład w przydomowych warsztatach lub wykonując chałupnicze zajęcia. Po zmianach, jakie zaszły w tym czasie, konieczne było, aby pracujące kobiety wyszły z domu do miejsca pracy. Oznaczało to dla nich wejście w strefę publiczną – wcześniej zarezerwowaną, w dużo większym zakresie, głównie dla mężczyzn.

W XIX wieku powstały ruchy mające na celu doprowadzenie do rozszerzenia możliwości i praw dla kobiet. Było to możliwe między innymi dzięki wprowadzeniu w wielu krajach praw do zgromadzeń i wolności słowa oraz ogólnie postępującym przemianom społecznym w wielu dziedzinach. Możemy wyróżnić dwie główne grupy działające na rzecz praw kobiet w tym czasie: emancypantki i sufrażystki. Emancypantki działały na rzecz zwiększenia udziału kobiet w życiu publicznym, dostępu do nauki i pracy zawodowej. Głównym celem sufrażystek było zaś otrzymanie praw wyborczych przez kobiety.

Owe ruchy feministyczne w tym czasie bardzo mocno rosły w siłę. Działo się tak m.in. dzięki połączonym staraniom organizacji walczących o prawa kobiet i prawa robotników pochodzących z niższych warstw społecznych. Szerzeniu się nowych idei w tym czasie sprzyjał również rozwój piśmiennictwa i dostęp do literatury. W 1878 roku w Paryżu odbył się pierwszy Międzynarodowy Kongres Kobiet, zrzeszający osoby działające na rzecz zmian w prawach kobiet i rozwiązywania problemów ich dotyczących.

Wynikiem starań tych środowisk były szybkie i duże zmiany w prawach kobiet oraz ich roli w społeczeństwie. Od drugiej połowy XIX wieku kobiety zaczęły być dopuszczane do studiowania na uniwersytetach oraz do pracy naukowej w Europie i Stanach Zjednoczonych. Wiele państw zaczęło przyznawać kobietom prawa wyborcze. Pierwszym suwerennym państwem, w którym kobiety również mogły głosować była Australia. Prawo wyborcze przyznano im tam w 1902 roku. W kolejnych latach podobnie stało się w innych krajach (Finlandia – 1906 r., Dania – 1908 r., Norwegia – 1913 r., Polska – 1918 r.). W chwili obecnej w około 150 krajach na świecie kobiety posiadają prawa wyborcze.

Jednym z istotnych czynników, który również przyczynił się do zmiany pozycji kobiet w społeczeństwie była I wojna światowa. Podczas gdy wielu z mężczyzn musiało uczestniczyć w walkach, to kobiety w dużej mierze były odpowiedzialne za utrzymanie osłabionych przez wojnę gospodarek – na przykład poprzez pracę w fabrykach. Społeczeństwa zauważyły i doceniły rolę kobiet w tym czasie, w wyniku czego, w kilku kolejnych latach po zakończeniu I wojny światowej, w nowo powstałych państwach i ustrojach politycznych, kobiety uzyskiwały

szereg praw.

W XX wieku powstało wiele międzynarodowych dokumentów odnoszących się do praw kobiet. Są to m.in.: „Konwencja w sprawie równego wynagrodzenia”, „Konwencja o prawach politycznych kobiet”, „Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet”.

Wtóra Obecność Pana Jezusa

Pismo Święte podaje nam wiele znaków wtórej obecności Pana Jezusa, jakie miały mieć miejsce w tym czasie. Oprócz rozmnożenia umiejętności czy wydarzeń związanych z Izraelem, które możemy obserwować, mamy również i inne wskazówki. Jedną z nich pozostawił nam Apostoł Paweł w I Tes. 4:16 – „*Gdyż sam Pan na dany rozkaz, na głos archanioła i trąby Bożej zstąpi z nieba; wtedy najpierw powstaną ci, którzy umarli w Chrystusie*”. Powrót Pana Jezusa miał być związany z okrzykiem i trąbą Bożą. Ale co to dla nas oznacza i jaki ma związek z omawianym tematem? Aby odpowiedzieć na to pytanie przejdźmy do Starego Testamentu.

W Starym Testamencie w roku jubileuszowym Pan Bóg pokazał nam obraz na czas restytucji, czyli odnowienia wszystkich rzeczy. Przed każdym takim rokiem jubileuszowym, który przypadał w Izraelu co 50 lat, dany był rozkaz, aby dąć w trąbę i ogłosić po całej ziemi jego nadejście. W 3 Mojż. 25:9-10 czytamy: „*Wtedy w dziesiątym dniu siódmego miesiąca każesz zatrąbić w trąbę o donośnym dźwięku; w Dniu Prześląganja zatrąbicie po całej waszej ziemi. Poświęcicie pięćdziesiąty rok i ogłosicie wolność w ziemi wszystkim jej mieszkańcom. Będzie to dla was rok jubileuszowy. Każdy z was wróci do swojej posiadłości i do swojej rodziny*”.

Widzimy zatem, że w obrazie Starego Testamentu należało dąć w trąbę o donośnym dźwięku po całej ziemi, zanim nastąpił rok jubileuszu – rok wolności i powrotu do swojej własności. Kiedy spojrzymy na rzeczywistość, czyli wtóre przyjście Pana Jezusa i czas restytucji, to miało ono również być poprzedzone „głosem trąby Bożej”. Trąba w Izraelu ogłaszała – jak czytamy – „wolność w ziemi wszystkim jej mieszkańcom”. Trąba brzmiała podczas przyjścia Pana Jezusa nie jest oczywiście dosłownym instrumentem, ale symbolem wydarzeń, które miały nastąpić. Uznając przykład ze Starego Testamentu jako „cień rzeczy przyszłych” i obserwując historię, możemy stwierdzić, że głos owej zapowiedzianej trąby to okrzyk całego świata na temat praw i wolności w wielu dziedzinach życia, rozmnożenia umiejętności, nagłe przemiany i wzburzenie narodów. Jest to niemożliwy do zignorowania głos wyjątkowych wydarzeń. Wołania o wolność i prawa dla kobiet są częścią brzmienia siódmej trąby.

Wydarzenia, które analizujemy, są dowodem na wtórą obecność Pana Jezusa, a zmiany, jakie obserwujemy, są

wynikiem błogosławieństw z tym związanych. Ludzie jednak w wielu przypadkach nie potrafią dobrze wykorzystać wiedzy i dobrobytu, jaki obecnie mają. Często głosy o wolność i prawa są przyczyną czynienia złych rzeczy w oczach Pana Boga. Prowadzi to grzesznych ludzi do zapomnienia o Panu Bogu i Jego zasadach. Przykładem tego mogą być współczesne ruchy feministyczne. W większości nie walczą już one o prawa obywatelskie, ale o zupełne odwrócenie wartości rodzinnych i chrześcijańskich. Obecnie ponad połowa osób uzyskujących wyższe wykształcenie to kobiety. W wielu krajach prawa wyborcze i cywilne dla mężczyzn i kobiet nie różnią się. Wprowadzane są parytety, a niekiedy nawet regulacje na uniwersytetach oraz w wielu firmach, dające kobietom pierwszeństwo angażu. O te rzeczy, w większości wysoko rozwiniętych państw, kobiety nie muszą już walczyć, a mimo to ruchy feministyczne nie ustają w swych działaniach. W dzisiejszych czasach postulaty dotyczą m.in. możliwości aborcji, zajmowania głównych stanowisk w polityce i przedsiębiorstwach czy zmian w organizacji życia rodzinnego i niezależności kobiet/żon od mężczyzn/mężów. Te rzeczy są sprzeczne z Bożym Prawem i są wynikiem coraz większego popadania ludzkości w grzech i bezbożność.

Pan Bóg dozwala jeszcze na działanie szatana i jego wpływ na ludzkość. Finalnie doprowadzi to jednak do realizacji Bożych zamiarów. Kiedy obecna ziemia będzie zniszczona, ludzie przekonają się, że systemy, które sami próbowali stworzyć, nie przetrwały, ponieważ były dalekie od Bożych Praw i ideałów. Już teraz widzimy początek wielkiego zamieszania, w którym jedne systemy są obalane przez drugie, czego znaczącą częścią są ruchy feministyczne.

Nasze stanowisko

Wydarzenia ostatnich dziesięcioleci wzmacniają naszą wiarę w nadchodzące Królestwo Boże. Obserwując ogromne zmiany na świecie w każdej dziedzinie – również w kwestii praw i roli kobiet – możemy stwierdzić, że trąba Boża brzmi i Pan Jezus rozpoczął już swoją działalność przygotowania świata do czasu Tysiąclecia.

Niewątpliwie pewne rzeczy, jakie dokonały się w kwestii praw kobiet i ogólnie pojętej wolności na świecie, możemy uznać za dobre. Szacunek do kobiet, równe ich traktowanie w wielu dziedzinach i brak wykluczenia społecznego, są rzeczami zgodnymi z wartościami chrześcijańskimi. Jednak w czasach ostatecznych działalność Przeciwnika Bożego jest bardzo mocno widoczna w sprawach dotyczących praw kobiet, które to prawa są przeciwne Bożym zasadom i co do których, musimy wyrazić sprzeciw. Dotyczą one głównie aktualnych postulatów ruchów feministycznych, w których porzucane są wartości chrześcijańskie na poczet wolności i równości, jak np. prawo do aborcji i dominująca pozycja kobiet w życiu rodzinnym i społecznym.

Częstokroć w dyskusjach na te tematy podważane są zasady zawarte w Piśmie Świętym. Czasem oprócz sprzeciwu Bożym zasadom, przyczyną takiego stanu rzeczy może być nieznamość bądź niezrozumienie Bożych Praw. Na zakończenie tego tematu poznajmy, jakie lekcje w kwestii praw kobiet dał nam Pan Bóg. Dzięki temu łatwiej będzie nam ocenić zmiany, które obserwujemy obecnie.

Doskonały przykład - czyli jakie prawa dla kobiet stworzył Pan Bóg?

Pan Bóg poprzez Pismo Święte określa prawa i obowiązki mężczyzn oraz kobiet. Zapoznając się z nimi zauważymy, że są one różne dla obydwu płci. W historii pierwszych ludzi możemy zaobserwować doskonałą relację, jaką stworzył Pan Bóg i jaka była Jego zamiarem. „Potem rzekł Pan Bóg: Niedobrze jest człowiekowi, gdy jest sam. Uczynię mu pomoc odpowiednią dla niego. (...) Wtedy zesłał Pan Bóg głęboki sen na człowieka, tak że zasnął. Potem wyjął jedno z jego żeber i wypełnił ciałem to miejsce. A z żebra, które wyjął z człowieka, ukształtował Pan Bóg kobietę i przyprowadził ją do człowieka. Wtedy rzekł człowiek: Ta dopiero jest kością z kości moich i ciałem z ciała mego. Będzie się nazywała mężatką, gdyż z męża została wzięta. Dlatego opuści mąż ojca swego i matkę swoją i złączy się z żoną swoją, i staną się jednym ciałem” - 1 Moj. 2:18, 21-24.

Z tego, w jaki sposób Pan Bóg stworzył człowieka i jakie zarządził relację między mężczyzną i kobietą, możemy wyciągnąć wiele lekcji.

1) Jako pierwszy został stworzony mężczyzna, zaś kobieta została stworzona z mężczyzny. Wspomina o tym również Apostoł Paweł w Liście do Koryntian, potwierdzając nam, że nie jest to przypadkowe działanie Pana Boga. „Mężczyzna bowiem nie powinien nakrywać głowy, gdyż jest obrazem i odbiciem chwały Bożej; lecz kobieta jest odbiciem chwały mężczyzny. Bo nie mężczyzna jest z kobiety, ale kobieta z mężczyzny. Albowiem mężczyzna nie jest stworzony ze względu na kobietę, ale kobieta ze względu na mężczyznę. Dlatego kobieta powinna mieć na głowie oznakę uległości ze względu na aniołów” - 1 Kor. 11:7-10. Jak czytamy, kobieta powinna zachowywać pewną uległość względem mężczyzny. Apostoł pisał o tym również w Liście do Efezjan. „Żony, bądźcie uległe mężom swoim jak Panu, bo mąż jest głową żony, jak Chrystus Głową Kościoła, ciąża, którego jest Zbawicielem” - Efezj. 5:22-23.

2) Kobieta została stworzona jako pomoc dla mężczyzny. Pokazuje to, że zarówno mężczyzna, jak i kobieta, mają z natury pewne cechy i predyspozycje, które różnią ich od siebie. Tak, jak mężczyzna i kobieta różnią się od siebie fizycznie, tak też różnią się pod względem charakteru. Boże stworzenie jednak dosko-

nale się uzupełniało – Ewa okazała się odpowiednią pomocą dla Adama (1 Mojż. 2:18-24).

3) Mężczyzna i kobieta mieli się złączyć i stać jednym ciałem. Adam i Ewa jako mąż i żona zostali stworzeni, by żyć w jedności, zgodzie i harmonii. Oboje mieli po części jednakowe, a po części różne role. Zarówno przy rozmnażaniu się i napełnianiu ziemi, jak też w życiu codziennym. Kiedy Adam i Ewa zgrzeszyli, Pan Bóg zawołał do Adama: „Gdzie jesteś?”. Pomimo tego, że to Ewa została zwiedziona i to ona jako pierwsza zjadła zakazany owoc, Pan Bóg zwrócił się w pierwszej kolejności do Adama, jako do głowy swojej żony. To pokazuje nam, że mimo życia jako „jedno ciało”, każdy z jego członków – mężczyzna i kobieta – mieli swoje różne role do wykonania, ale przy tym mieli żyć w jedności, miłości i poszanowaniu, tak jak każdy z nas miłuje i szanuje swoje własne ciało.

Czytając Pismo Święte zauważymy, że Boże Prawa miały na celu ochronę i dobro kobiet. Przytoczmy teraz kilka fragmentów oraz historii.

Ochrona zhańbionej kobiety

W prawie danym przez Pana Boga Izraelitom czytamy – „Lecz jeżeli mężczyzna napotka zaręczoną z kim innym dziewczynę na polu, zniewolił ją, i złączył się z nią, to ten mężczyzna, który się z nią złączył, sam poniesie śmierć, ale dziewczynie tej nic nie uczynisz. Dziewczyna ta nie zasłużyła na śmierć. Ze sprawą tą jest podobnie, jak gdy ktoś powstanie przeciwko swemu bliźniemu i zabije go. Wszak napotkał ją na polu; dziewczyna zaręczona z innym wołała o pomoc, lecz nikt jej nie udzielił pomocy. Jeżeli mężczyzna napotka dziewczynę, dziewicę nie zaręczoną, pochwyli ją i złączy się z nią, i tak się ich zastanie, to mężczyzna, który się z nią złączył, da ojcu dziewczyny pięćdziesiąt srebrników, a ona zostanie jego żoną. Za to, że ją znieważył, nie będzie mógł jej oddalić przez całe swoje życie” – 5 Mojż. 22:25-29. Często możemy usłyszeć od osób niezających Biblii opinie o lekceważącym stosunku Pisma Świętego do kobiet. Czy odnosząc przytoczony powyżej fragment do prawa, jakie obowiązuje w dzisiejszej rzeczywistości, faktycznie można tak powiedzieć?

Prawo dziedziczenia

Zgodnie z Prawem danym Izraelitom przez Pana Boga dziedzictwo po ojcu otrzymywał syn. Kobiety zaś były pod opieką mężczyzn. Jeśli jednak w rodzinie nie było syna, a jedynie córka, wtedy to ona dziedziczyła po ojcu. „Do synów izraelskich zaś przemów tak: Jeżeli umrze ktoś, a nie pozostawi po sobie syna, to przeniesie jego dziedzictwo na jego córkę” – 4 Mojż. 27:8.

Prawo lewiratu

Pan Bóg zadbał również o wdowy. Zgodnie z prawem lewiratu owdowiałą kobietę miał pojąć za żonę brat jej zmarłego męża, zaś w dalszej kolejności kolejni krewni. Czytamy w Piśmie Świętym – „Jeżeli bracia mieszkają razem, a jeden z nich umrze, nie pozostawiwszy po sobie syna, żona zmarłego nie wyjdzie za mąż na zewnątrz za obcego mężczyznę. Jej szwagier sprowadzi się do niej i weźmie ją sobie za żonę, i ożeni się z bezdzietną wdową po swoim bracie” – 5 Mojż. 25:5. Miało to na celu zachowanie imienia zmarłego męża i wzbudzenie mu potomstwa. Było to również zabezpieczenie dla kobiety, aby ta – nie mając męża ani syna – miała opiekę. Bardzo dobrze obrazuje to historia Noemi, Rut i Boaza. Również i Pan Jezus umierając na krzyżu, zadbał o swoją matkę – Marię, polecając ją pod opiekę Janowi. „Potem rzekł do ucznia: Oto matka twoja! I od owej godziny wziął ją ów uczeń do siebie” – Jan 19:27.

Miłość do żony

W Nowym Testamencie czytamy zalecenia Apostołów do mężów: „Tak też mężowie powinni miłować żony swoje, jak własne ciała. Kto miłuje żonę swoją, samego siebie miłuje” (Efezj. 5:28) oraz „Podobnie wy, mężowie, postępujcie z nimi z wyrozumiałością jako ze słabszym rodzajem niewieścim i okazujcie im cześć, skoro i one są dziedziczkami łaski żywota, aby modlitwy wasze nie doznały przeszkody” – 1 Piotra 3:7.

Obraz na Kościół

W relacji pomiędzy mężem a żoną Pan Bóg pozostawił nam również obraz na Pana Jezusa i Jego Kościół. „Żony, bądźcie uległe mężom swoim jak Panu, bo mąż jest głową żony, jak Chrystus Głową Kościoła, ciała, którego jest Zbawicielem. Ale jak Kościół podlega Chrystusowi, tak i żony mężom swoim we wszystkim. Mężowie, miłujcie żony swoje, jak i Chrystus umiłował Kościół i wydał zań samego siebie, (...) Tajemnica to wielka, ale ja odnoszę to do Chrystusa i Kościoła” – Efezj. 5:22-25, 32.

Zakończenie

Starajmy się stosować w swoim życiu przede wszystkim do Bożych Praw i nie angażować się w walki i organizacje ludzkie, które są dla nas znakiem czasów i niebawem bezpowrotnie przemijają.

„Oczekując i spiesząc się na przyjście dnia Boga, w którym płonące niebiosa rozpuszczą się, a rozpalone żywioły się roztopią. Lecz my, zgodnie z jego obietnicą, oczekujemy nowych niebios i nowej ziemi, w których mieszka sprawiedliwość” – 2 Piotra 3:12-13.

Stachyra Jakub